

Så viktigt är det lokala engagemanget

Landsbygdens byalag blir

Byalagstoppen

■ Antal kommuner i varje län som har byalag eller något som motsvarar det.

1. Skåne	12
2. Norrbotten	8
3. Dalarna	8
4. Västra Götaland	6
5. Västerbotten	5

LYCKA. Hållplatsen i Röddinge ser ut att bli kvar och byalaget jublar. På bilden fr.v: Henric Sjöstrand, Rolf Ekelund, Lena Johannesson, Bengt Göran Hansson, Staffan Ekelund och Margareta Fries.

För att landsbygden ska leva måste det lokala engagemanget få näring, hävdar experterna. Nu vill också politikerna bli bättre på att fånga upp det. Av Sveriges 72 landsbygdsråd har nära en tredjedel startats de senaste åren – och fler är på väg, visar Lands undersökning.

TEXT OCH FOTO OSSIAN SANDIN

I den lilla byn Röddinge invid Fyledalen i Skåne togs en gång i tiden alla beslut som rörde samhället. Var det någon som hade en idé eller var förbannad var det bara att säga till grannen, som ju var den som bestämde.

Nu är det bara en gammal valurna som vittnar om tiden när orten hade sin egen politiska församling. I stället är det i centralorten Sjöbo makten samlats. Men i byalaget lever engagemanget kvar.

– Om det är någon i byn som inte är med är det för att de glömt betala avgiften, säger Staffan Ekelund, ordförande i byalaget.

Ett stort sjök snö faller med ett brak ned för taket på byns samlings-

lokal där han och ett par andra från bygden slagit sig ned. Utanför kämpar en snöröjare med att få bort nattens snömassor.

Fantastisk gemenskap

Samlingslokalen var förr en folkskola men sedan 1968 har den kunnat användas av byborna. Där planerar de sina evenemang och aktioner – om det så är en kampanj för att hålla tjuvarna borta eller en fotbollskamp mot byarna på andra sidan dalen.

– Gemenskapen är fantastisk, konstaterar Bengt Göran Hansson, som också slagit sig ned med en kaffekopp.

– Vi vill behålla det precis som det är i dag, säger hans granne Henric Sjöstrand.

Men det har inte alltid hörts så positiva toner från invånarna i byn i dalen. Mörka moln hopade sig i skyn när Skåntrafiken ville korta restiden till Malmö genom att dra in busshållplatsen.

– Konsulterna såg inte vilken nytta hållplatsen har för oss som bor i bygderna, påpekar Henric Sjöstrand, som var den som ledde motståndet.

I samma veva tog fullmäktige i Sjöbo ett beslut om att starta ett landsbygdsråd i kommunen. Där skulle alla byalag få tillfälle att träffa politiker och tjänstemän för att vädra sina åsikter. Då fick Röddingeborna också möjlighet att träffa de andra byalagen.

– När vi träffade de andra byalagen förstod vi att det inte bara var vi som skulle drabbas, säger Henric Sjöstrand.

Sjöbo kommun är långt ifrån ensam om att satsa på landsbygdsråd, även om de går under en rad olika namn som kommunbygdsråd och byaråd.

Av de 213 som svarade när Land ställde frågan om landsbygdsråd till samtliga kommuner i landet visade

det sig finnas på 72 platser och 22 av råden hade startat under de senaste fem åren. Och i kommuner som Kil, Ludvika och Överkalix finns det planer på att dra i gång.

– Jag skulle säga att det blivit på modet att tala om klyftan mellan land och stad. Då är kommunbygdsråd ett sätt att göra något åt det, säger Terese Bengard som är verksamhetschef på Hela Sverige ska leva, en organisation som arbetar för en mer levande landsbygd.

Varför behövs det ett speciellt råd för landsbygden?

– Egentligen behövs det för tätorten också, det viktiga är att lokal utveckling finns med. Det är inte i stadshuset eller i riksdagen som själva jobbet kommer att göras utan lokalt. Politikerna måste få med sig den kraften för att lyckas, säger hon.

Men det finns också kommuner där landsbygdsråd verkat sedan årtionden. Långt innan landsbygdsutveckling blivit ett modeord bland politikerna. I Söderhamn i Gävleborgs län startade det redan 1996. Men då

“En del politiker har under årens lopp förstått precis varför vi behövs”